

процедури процесу визнання (валідації) можуть визначатися міждержавною угодою з льотної придатності між Україною та державою розробника зміни або відповідною домовленістю між компетентним органом та компетентним органом з льотної придатності держави розробника зміни чи еквівалентним документом (угодою).

21.A.E1.15. Валідація додаткового сертифіката типу

За результатами валідації додаткового сертифіката типу компетентний орган видає відповідний додатковий сертифікат типу за процедурами, наведеним у цій главі.

21.A.E1.20. Прийнятність заявника

Заявка на отримання додаткового сертифіката типу приймається компетентним органом від утримувача відповідного додаткового сертифіката типу, який видано компетентним органом з льотної придатності держави розробника зміни за результатами первинного схвалення головної зміни.

21.A.E1.25. Заявка

(а) Заявка на отримання додаткового сертифіката типу для виробу, що імпортується, подається до компетентного органу через компетентний орган з льотної придатності держави розробника зміни. Форма заявки та порядок її подання встановлюються компетентним органом.

(б) До заявки на отримання додаткового сертифіката типу додаються:

1) лист підтримки від компетентного органу з льотної придатності держави розробника зміни із загальним описом зміни;

2) детальний опис зміни із зазначенням моделі (моделей) виробу (виробів), на яких впровадження зміни схвалено компетентним органом з льотної придатності держави розробника зміни;

3) копія додаткового сертифіката типу з усіма додатками, виданими за результатами первинного схвалення зміни;

4) перелік вимог льотної придатності, відповідність яким було доведено під час первинного схвалення зміни із зазначенням застосованих методів доведення відповідності та відповідних доказових документів;

5) копії виданих утримувачем додаткового сертифіката типу додатків до керівництв, які видані утримувачем сертифіката типу, для забезпечення льотної експлуатації та підтримання льотної придатності виробу з внесеною зміною;

6) копія виданого компетентним органом з льотної придатності держави розробника зміни документа, що схвалює або підтверджує спроможність організації розробника зміни та наявність наданих повноважень;

7) відомості про конкретних замовників упровадження зміни або експлуатанта першого повітряного судна з упровадженою зміною, що планується для експлуатації в Україні;

8) пропозиції щодо строків проведення валідації.

21.A.E1.30. Доведення відповідності

(a) Доведення відповідності здійснюється за процедурами, аналогічними процедурам глави В1.

(b) Ступінь довіри до оцінок і процедур, які робляться та застосовуються компетентним органом з льотної придатності держави розробника, визначається з врахуванням положень пункту 4 розділу I цих Правил. Детальні процедури процесу визнання (валідації) можуть визначатися відповідною двосторонньою угодою, про яку йдеться у пункті 5 розділу I цих Правил, або відповідною домовленістю між компетентним органом та компетентним органом з льотної придатності держави розробника чи еквівалентним документом.

21.A.E1.35. Видання додаткового сертифіката типу

(a) За позитивними результатами заходів, передбачених параграфом 21.A.120D, компетентний орган видає додатковий сертифікат типу.

(b) Додатковий сертифікат типу видається на необмежений строк та є чинним за умови, що:

- 1) залишається чинним первинний додатковий сертифікат типу, виданий компетентним органом з льотної придатності держави розробника зміни;
- 2) сертифікат не було здано або скасовано за застосовними процедурами відповідно до вимог чинного законодавства.

21.A.E1.40. Визнання додаткового сертифіката типу

Для визнання додаткового сертифіката типу компетентним органом видається лист визнання додаткового сертифіката типу за формою та процедурою, що визначається компетентним органом.

ГЛАВА F – ВИРОБНИЦТВО БЕЗ СХВАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА

21.A.121. Сфера застосування

(а) Ця глава визначає процедуру доведення відповідності застосовним проектним даним виробу, компонента та обладнання, які передбачається виготовляти без отримання схвалення організації виробника відповідно до глави G.

(б) Ця глава встановлює правила, які визначають зобов'язання виробника виробу, компонента або обладнання, які виробляються згідно з цією главою.

21.A.122. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа може подати заявку на доведення відповідності окремих виробів, компонентів або обладнання згідно з цією главою, якщо:

(а) вона є утримувачем або подала заявку на отримання схвалення конструкції такого виробу, компонента або обладнання, або

(б) вона забезпечила задовільну взаємодію між виробництвом та проектуванням через відповідну угоду із заявником або утримувачем схвалення такої конструкції.

21.A.124. Заявка

(a) Заявка на отримання згоди на доведення відповідності окремих виробів, компонентів та обладнання відповідно до вимог цієї глави надається за формою та у порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) Зазначена заявка повинна містити:

1) докази про те, що:

(i) видання схвалення організації виробника відповідно до глави G буде недоречним; або

(ii) сертифікація або схвалення виробу, компонента або обладнання відповідно до цієї глави необхідні в очікуванні видання схвалення організації виробника згідно з главою G;

2) основну інформацію, яка вимагається пунктом 21.A.125A(b).

21.A.125A. Видання схвального листа

Заявник має право отримати схвальний лист, який видається компетентним органом, що дає змогу доводити відповідність окремих виробів, компонентів та обладнання вимогам цієї глави після:

(a) встановлення системи контролю виробництва, яка забезпечує, що кожен виріб, компонент або обладнання відповідають застосовним проектним даним та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації;

(b) надання керівництва, яке містить:

1) опис системи контролю виробництва, яка вимагається в пункті (a);

2) опис засобів для прийняття рішень у системі контролю виробництва;

3) опис випробувань, які вимагаються в параграфах 21.A.127 та 21.A.128, прізвища та імена осіб, які уповноважені для цілей, про які йдеться в пункті 21.A.130(a);

(c) доведення того, що заявник здатний здійснювати супровід згідно з параграфами 21.A.3A та 21.A.129(d).

21.A.125B. Недоліки

(а) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвального листа застосовним вимогам цих Правил, недолік класифікується так:

1) недолік першого рівня – будь-яка невідповідність цим Правилам, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності проектним даним та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) недолік другого рівня – будь-яка невідповідність цим Правилам, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(b) Недолік третього рівня – будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, що можуть призвести до невідповідності за умовами пункту (а), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(c) Після одержання повідомлення про недоліки відповідно до параграфу 21.B.125:

1) у разі недоліку першого рівня утримувач схвального листа повинен впровадити коригувальні заходи, спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після надання у письмовому вигляді підтвердження про отримання повідомлення про недолік;

2) у разі недоліків другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру недоліку, але у будь-якому разі з початку не повинна перевищувати трьох місяців. За певних обставин та залежно від характеру недоліку компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджений з компетентним органом;

3) недолік третього рівня не потребує від утримувача схвального листа негайних заходів.

(d) У разі недоліків першого або другого рівня схвальний лист може підлягати частковому або повному обмеженню, призупиненню дії або скасуванню відповідно до параграфу 21.В.145. Утримувач схвального листа повинен своєчасно надати підтвердження про отримання повідомлення про обмеження, призупинення або скасування схвального листа.

21.А.125С. Строк дії та чинність

(а) Схвальний лист видається на обмежений період часу, який не перевищує один рік. Він залишається чинним, доки:

1) утримувач схвального листа не втратить спроможність демонструвати відповідність застосовним вимогам цієї глави; або

2) не існує доказів, що виробник не здатний зберігати задовільний контроль за виготовленням виробів, компонентів або обладнання відповідно до схвального листа; або

3) виробник відповідає вимогам параграфу 21.А.122; або

4) схвальний лист не буде здано або скасовано згідно з параграфом 21.В.145 або закінчиться строк його чинності.

(b) Після здавання, скасування або закінчення строку чинності схвальний лист має бути повернуто до компетентного органу.

21.А.126. Система контролю виробництва

(а) Система контролю виробництва, яка потрібна відповідно до пункту 21.А.125А(а), повинна забезпечити засоби для визначення того, що:

1) матеріали, що надходять чи закуповуються, або компоненти, які отримано за субпідрядом та використовуються у кінцевому виробі, є такими, що визначені застосовними проектними даними;

2) матеріали, що надходять чи закуповуються, або компоненти, отримані за субпідрядом, належним чином ідентифіковано;

3) процеси, технології виробництва та методи складання, які впливають на якість та безпеку кінцевого виробу, виконуються згідно з технічними умовами, затвердженими компетентним органом;

4) зміни конструкції, включаючи заміни матеріалів, схвалено відповідно до глави D або E та перевірено перед їх застосуванням у кінцевому виробі.

(b) Система контролю виробництва, яка потрібна відповідно до пункту 21.A.125A(a), повинна також забезпечити, щоб:

1) компоненти в процесі виробництва перевірялися на відповідність застосовним проектним даним на таких етапах виробництва, де може бути зроблене правильне визначення;

2) матеріали, для яких існує можливість пошкодження чи псування, зберігалися належним чином та були адекватно захищені;

3) чинні конструкторські креслення були легкодоступні для персоналу, задіяного у виробництві та перевірках, і використовувалися за потребою;

4) відбраковані матеріали та компоненти відокремлювалися та ідентифікувалися так, щоб виключити можливість їх установлення на кінцевому виробі;

5) для розгляду можливості використання на кінцевому виробі матеріалів та компонентів, відсторонених внаслідок їх відхилення від проектних даних або технічних умов, застосовувалася схвалена процедура інженерної та виробничої оцінки. Ці матеріали та компоненти, визначені у процесі виконання такої процедури як придатні для застосування, було належним чином ідентифіковано та за потреби їх переробки або ремонту повторно перевірено. Матеріали та компоненти, відбраковані за цією процедурою, було марковано та вилучено для забезпечення того, що їх не буде застосовано на кінцевому виробі;

б) оформлені в рамках системи контролю виробництва звіти підтримувалися, ототожнювалися з готовим виробом або компонентом, якщо

застосовно, та зберігалися виробником у порядку, який забезпечує інформацію, необхідні для підтримання льотної придатності виробу.

21.A.127. Випробування: повітряне судно

(a) Кожен виробник повітряного судна, яке вироблено відповідно до цієї глави, повинен встановити схвалену процедуру виробничих наземних і льотних випробувань, форми контролю та згідно з цими формами проводити випробування кожного виробленого повітряного судна як засіб визначення відповідності згідно положенням пункту 21.A.125A(a).

(b) Кожна процедура виробничих випробувань повинна включати принаймні таке:

- 1) перевірку характеристик стійкості та керованості;
- 2) перевірку льотно-технічних характеристик (із використанням звичайних приладів повітряного судна);
- 3) перевірку належного функціонування всього обладнання та систем повітряного судна;
- 4) визначення того, що всі прилади мають належне маркування, та того, що всі таблички та інструкції для виконання польоту встановлено після проведення випробувань;
- 5) перевірку експлуатаційних характеристик повітряного судна на землі;
- 6) інші перевірки, пов'язані з особливостями повітряного судна, яке проходить випробування.

21.A.128. Випробування: двигуни та повітряні гвинти

Кожен виробник двигунів або повітряних гвинтів, які виробляються відповідно до цієї глави, повинен піддавати кожен двигун або повітряний гвинт зі змінним кроком прийнятним функціональним випробуванням, про що зазначається у документації утримувача сертифіката типу, щоб визначити, чи функціонує він належним чином в експлуатаційному діапазоні, визначеному

сертифікатом типу як засіб доведення відповідності вимогам пункту 21.A.125A(a).

21.A.129. Обов'язки виробника

Кожен виробник виробу, компонента або обладнання, що виробляються відповідно до цієї глави, повинен:

- (a) забезпечити доступність кожного виробу, компонента або обладнання для перевірки компетентним органом;
- (b) зберігати в місці виробництва технічні дані та креслення, необхідні для визначення відповідності виробу проектним даним;
- (c) підтримувати систему контролю виробництва для забезпечення того, що кожен виріб відповідає застосовним проектним даним та знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації;
- (d) надавати допомогу утримувачу сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції під час впровадження будь-яких заходів з підтримання льотної придатності, пов'язаних із виробами, компонентами або обладнанням, які були вироблено;
- (e) встановити та підтримувати з метою безпеки систему внутрішньої звітності про випадки, яка дає змогу збирати та оцінювати внутрішні звіти про випадки для виявлення несприятливих тенденцій або місць виявлення браку, та вибирати випадки, які підлягають звітуванню. Така система повинна включати оцінювання відповідної інформації щодо випадків та її оприлюднення;
- (f) 1) повідомляти утримувача сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції про усі випадки, коли у виробках, компонентах або обладнанні, випущених виробником, згодом виявлено відхилення від застосовних проектних даних, та проводити разом з утримувачем сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції дослідження для визначення тих відхилень, які могли б призвести до виникнення небезпечного стану;

2) повідомляти компетентному органу про відхилення, які можуть призвести до небезпечного стану, що виявлені згідно з підпунктом (1). Такі повідомлення повинні бути зроблені за формою та у спосіб, встановлені компетентним органом відповідно до підпункту 21.А.3А(б)(2);

3) там, де виробник діє як постачальник для іншої організації виробника, – повідомляти цій організації про всі випадки, коли у виробках, компонентах або обладнанні, реалізованих цій організації, згодом виявлено можливі відхилення від застосованих проектних даних.

21.А.130. Заява про відповідність

(а) Кожен виробник виробу, компонента або обладнання, які виробляються відповідно до цієї глави, повинен оформити заяву про відповідність повітряного судна за Формою 52 (додаток 8) для готового повітряного судна або оформити сертифікат за Формою 1 (додаток 1) для інших виробів, компонентів або обладнання (далі – заява про відповідність). Ця заява повинна бути підписана уповноваженою особою організації виробника. У разі експорту для виробів інших, ніж повітряне судно, компонентів або обладнання додатково до Форми 1 (додаток 1) може бути оформлено інший еквівалентний документ, прийнятність якого визнано компетентним органом країни імпортера.

(б) Заява про відповідність повинна містити:

1) для кожного виробу, компонента або обладнання – твердження, що виріб, компонент або обладнання відповідають схваленим проектним даним та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації; та

2) для кожного повітряного судна – твердження, що повітряне судно пройшло наземні та льотні перевірки згідно з пунктом 21.А.127(а); та

3) для кожного двигуна або повітряного гвинта зі змінним кроком – твердження, що двигун або повітряний гвинт було піддано виробником завершальним функціональним випробуванням згідно з параграфом 21.А.128;

4) додатково для двигунів – визначення згідно з наданими утримувачем сертифіката типу даними, що кожний готовий двигун відповідає застосовним вимогам з емісії, чинним на дату виготовлення двигуна.

(с) Кожен виробник такого виробу, компонента або обладнання повинен:

1) під час первинної передачі виробу, компонента або обладнання його власнику; або

2) під час подання заявки на первинне видання сертифіката льотної придатності повітряного судна; або

3) при поданні заявки на первинне видання документа про льотну придатність для двигуна, повітряного гвинта, компонента або обладнання подати чинну заяву про відповідність до компетентного органу.

(d) Компетентний орган засвідчує своїм підписом заяву про відповідність, якщо він після перевірки визначить, що виріб, компонент або обладнання відповідає застосовним проектним даним та знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації.

ГЛАВА G – СХВАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА

(Production Organisation Approval – POA)

21.A.131. Сфера застосування

Ця глава визначає:

(a) Процедуру видання схвалення організації виробника для доведення відповідності виробів, компонентів та обладнання застосовним проектним даним;

(b) Правила, які визначають права та обов'язки заявника на отримання та утримувачів таких схвалень.

21.A.133. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа (організація) вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення відповідно до цієї глави. Заявник повинен:

(а) підтвердити, що для визначеного обсягу робіт схвалення відповідно до цієї глави є доречним для доведення відповідності конкретній конструкції; та

(б) бути утримувачем чи заявником на отримання схвалення цієї конкретної конструкції; або

(с) забезпечити задовільну взаємодію між виробництвом та проектуванням на договірній основі із заявником або утримувачем схвалення цієї конкретної конструкції.

21.A.134. Заявка

Кожна заявка на отримання схвалення організації виробника надається компетентному органу за формою та в порядку, що встановлені цим органом, та повинна включати в себе основну інформацію, яка вимагається параграфом 21.A.143, та умови, які заявляються для схвалення відповідно до параграфу 21.A.151.

21.A.135. Видання схвалення організації виробника

Організація має право отримати схвалення організації виробника, що видається компетентним органом, після доведення відповідності застосовним вимогам цієї глави.

21.A.139. Система якості

(а) Організація виробника повинна довести, що вона встановила та здатна підтримувати систему якості. Система якості повинна бути задокументована. Така система якості повинна бути такою, що дає можливість організації забезпечити, щоб кожен виріб, компонент або обладнання, вироблені організацією чи її партнерами або поставлені субпідрядною організацією, відповідали застосовним проектним даним та знаходилися у стані, придатному

для безпечної експлуатації, та реалізує повноваження, про які йдеться в параграфі 21.A.163.

(b) Система якості повинна охоплювати:

- 1) контроль процедур, які у межах схвалення застосовуються для:
  - (i) видання, схвалення або зміни документів;
  - (ii) оціночного аудиту та контролю за постачальником та субпідрядником;
  - (iii) перевірки того, що вироби, компоненти, матеріали та обладнання, включаючи нові або такі, що використовувалися, які поставляються покупцями, є такими, що визначено застосовними проектними даними;
  - (iv) ідентифікації та простежування;
  - (v) процесів виробництва;
  - (vi) перевірки та випробування, включаючи виробничі льотні випробування;
  - (vii) калібрування оснащення, технологічних пристроїв та випробувального обладнання;
  - (viii) контролю за продукцією, яка не відповідає технічним умовам;
  - (ix) взаємодії із заявником на отримання чи утримувачем схвалення конструкції з питань льотної придатності;
  - (x) ведення та зберігання документації;
  - (xi) визначення компетентності та кваліфікації персоналу;
  - (xii) видання документів з підтвердження льотної придатності;
  - (xiii) переміщення, зберігання та пакування;
  - (xiv) проведення внутрішніх аудитів якості та аналізу результатів коригувальних заходів;
  - (xv) робіт, які виконуються в межах умов схвалення в будь-якому іншому місці, ніж на схвалених виробничих потужностях;

(xvi) робіт, які виконуються після завершення виробництва, але до поставки, для підтримання повітряного судна у стані, придатному для безпечної експлуатації;

(xvii) видання дозволу на виконання польотів та схвалення відповідних умов польоту.

Процедури контролю мають включати конкретні положення для будь-яких критичних компонентів;

2) незалежність функції забезпечення якості полягає в контролі відповідності чи адекватності задокументованим процедурам системи якості. Такі перевірки повинні включати систему зворотного зв'язку, замкнуту на особу або групу осіб, про яких ідеться у підпункті 21.А.145(с)(2), та на керівника, про якого йдеться у підпункті 21.А.145(с)(1), для впровадження за потреби коригувальних заходів.

21.А.143. Опис організації

(а) Організація повинна надати компетентному органу опис організації виробника, який містить таку інформацію:

1) підписану відповідальним керівником заяву, яка підтверджує, що опис організації виробника та пов'язані з ним керівництва визначають відповідність схваленої організації цій главі, яка завжди зберігатиметься;

2) посаду (посади) та прізвища керівників, які визнані компетентним органом згідно з підпунктом 21.А.145(с)(2);

3) обов'язки керівника(ів) відповідно до підпункту 21.А.145(с)(2), включаючи питання, які вони можуть вирішувати безпосередньо з компетентним органом від імені організації;

4) організаційну схему, на якій показано взаємозв'язок функціональних обов'язків керівників, відповідно до підпунктів 21.А.145(с)(1) та (2);

5) перелік персоналу, що бере участь у сертифікації, про який ідеться в пункті 21.А.145(d);

- 6) загальний опис людських ресурсів;
- 7) загальний опис виробничих потужностей, місця розташування яких зазначено у сертифікаті схвалення організації виробника;
- 8) загальний опис обсягу робіт організації виробника, які є суттєвими для умов схвалення;
- 9) процедуру повідомлення компетентному органу про організаційні зміни;
- 10) процедуру внесення змін до опису організації виробника;
- 11) опис системи якості та процедур відповідно до підпункту 21.A.139(b)(1);
- 12) перелік субпідрядних організацій, зазначених у пункті 21.A.139(a);
- 13) у разі проведення льотних випробувань, керівництво з льотних випробувань, яке визначає організаційні принципи та процедури щодо льотних випробувань. Керівництво з льотних випробувань включає:
  - (i) опис організації процесів льотних випробувань, включаючи залучення організації з льотних випробувань у процесі видання дозволу на виконання польотів;
  - (ii) принципи комплектування екіпажу, включаючи визначення складу, компетентність, тривалість та обмеження часу польоту відповідно до додатка 12, де це застосовується;
  - (iii) процедури перевезення осіб, що не є членами льотного екіпажу та для навчальних льотних випробувань, коли це застосовується;
  - (iv) принципи управління ризиками та безпекою і відповідні методики;
  - (v) процедури визначення приладів та обладнання, які повинні бути наявними на повітряному судні;
  - (vi) перелік документів, які необхідно оформити для проведення льотних випробувань.

(b) Зміни до опису організації виробника вносяться за потреби для відображення наявного на цю дату стану організації, а копії будь-яких поправок повинні подаватися компетентному органу.

21.A.145. Вимоги для схвалення

На підставі інформації, наданої відповідно до параграфа 21.A.143, організація виробника повинна довести, що:

(a) щодо загальних вимог схвалення потужності, умови роботи, обладнання, оснащення, процеси та пов'язані з ними матеріали, чисельність та компетентність персоналу, загальна організація є адекватними для виконання зобов'язань згідно з параграфом 21.A.165;

(b) щодо всіх необхідних даних, які стосуються льотної придатності, шуму, викидів палива та емісії:

1) організація виробника отримує такі дані від компетентного органу та від утримувача або заявника на отримання сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції для визначення відповідності застосовним проектним даним;

2) організація виробника встановила процедуру для забезпечення того, щоб дані щодо льотної придатності, шуму, викиду палива та емісії було належним чином включено до її виробничих даних;

3) такі дані зберігаються своєчасно оновленими та є доступними для всього персоналу, якому потрібен доступ до таких даних для виконання своїх обов'язків;

(c) щодо керівництва та персоналу:

1) відповідальний керівник, призначений організацією виробника, є підзвітним компетентному органу та здійснює контроль за дотриманням необхідних стандартів. Організація виробника повинна відповідати вимогам параграфа 21.A.143;

2) особа або група осіб, які призначені організацією виробника для забезпечення відповідності організації вимогам цих Правил, визначена разом з

переліком своїх повноважень. Ця особа (група осіб) підпорядковується безпосередньо відповідальному керівнику, про якого йдеться у підпункті 1. Призначені особи повинні мати відповідні знання, кваліфікацію та досвід;

3) персонал усіх рівнів наділений відповідними повноваженнями для виконання своїх обов'язків та взаємодії з організацією виробника щодо питань, льотної придатності, шуму, викидів палива та емісії;

(d) щодо задіяного у сертифікації персоналу, який уповноважений організацією виробника підписувати документи, що видаються відповідно до параграфа 21.A.163, та з урахуванням обсягу або умов схвалення:

1) знання, підготовка (включаючи інші функції в організації) та досвід персоналу, задіяний у сертифікації, є достатніми для виконання усіх своїх обов'язків;

2) організація виробника веде записи про весь персонал, задіяний у сертифікації, із зазначенням детальних даних про рівень повноважень;

3) персоналу, задіяному у сертифікації, надаються відповідні свідоцтва, у яких зазначається обсяг його повноважень.

21.A.147. Зміни схваленої організації виробника

(a) Після видання схвалення організації виробника кожна зміна схваленої організації виробника, яка є суттєвою для доведення відповідності або для льотної придатності чи характеристик шуму, викидів палива та емісії виробу, компонента або обладнання, зокрема зміни системи якості, повинна бути схвалена компетентним органом. Заявка для схвалення повинна бути подана в письмовому вигляді компетентному органу, організація повинна до впровадження зміни довести компетентному органу, що зберігається відповідність положенням цієї глави.

(b) Компетентний орган повинен встановити такі умови, за яких схвалена відповідно до цієї глави організація виробника може працювати під час таких змін, доки компетентний орган не визначить, що схвалення повинно бути призупинено.

21.A.148. Зміна місць розташування

Зміна місць розташування виробничих потужностей схваленої організації виробника вважається суттєвою, внаслідок чого потрібна відповідність вимогам параграфа 21.A.147.

21.A.149. Передача

Окрім випадку зміни власності, що для визначених у параграфі 21.A.147 цілей вважається суттєвим, схвалення організації виробника не передається.

21.A.151. Умови схвалення

Умови схвалення визначають обсяг робіт, вироби або категорії компонентів та/або обладнання, для яких утримувач має право застосовувати повноваження, визначені параграфом 21.A.163.

Такі умови видаються як частина схвалення організації виробника.

21.A.153. Зміна умов схвалення

Кожна зміна умов схвалення повинна бути схвалена компетентним органом. Заявка на внесення зміни до умов схвалення подається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Заявник повинен відповідати застосовним вимогам цієї глави.

21.A.157. Обстеження

Організація виробника повинна вжити заходів, які дадуть компетентному органу можливість проводити будь-які обстеження, включаючи перевірки партнерів та субпідрядників, необхідні для визначення відповідності та збереження відповідності застосовним вимогам цієї глави.

21.A.158. Недоліки

(а) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації виробника застосовним вимогам цих Правил, недолік класифікується так:

1) недолік першого рівня – будь-яка невідповідність вимогам цих Правил, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності проектним даним та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) недолік другого рівня – будь-яка невідповідність вимогам цих Правил, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(b) Недолік третього рівня – будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, які можуть призвести до невідповідності вимогам пункту (a), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(c) Після одержання повідомлення про недоліки відповідно до параграфу 21.B.225:

1) у разі недоліку першого рівня утримувач схвалення організації виробника повинен довести коригувальні заходи, спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після складання у письмовому вигляді підтвердження щодо отримання повідомлення про недолік;

2) у разі недоліків другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру недоліку, але не повинна перевищувати трьох місяців. За певних обставин та залежно від характеру недоліку компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджений з компетентним органом;

3) недолік третього рівня не потребує від утримувача схвалення організації виробника негайних заходів.

(d) У разі недоліків першого або другого рівня схвалення організації виробника може підлягати частковому або повному обмеженню, призупиненню дії або скасуванню відповідно до параграфу 21.B.245. Утримувач схвалення організації виробника повинен своєчасно надати підтвердження отримання повідомлення про обмеження, призупинення дії або скасування схвалення організації виробника.

21.A.159. Строк дії та чинність

(а) Схвалення організації виробника видається на необмежений період часу. Воно залишається чинним, доки:

1) організація виробника не втратить спроможність довести відповідність застосовним вимогам цієї глави; або

2) утримувач або будь-який з його партнерів чи субпідрядників не перешкоджають компетентному органу проводити обстеження згідно з параграфом 21.A.157; або

3) немає доказів, що організація виробника не здатна зберігати задовільний контроль за виготовленням виробів, компонентів або обладнання згідно з умовами схвалення; або

4) організація виробника все ще відповідає вимогам параграфа 21.A.133; або

5) сертифікат не буде здано або скасовано згідно з параграфом 21.B.245.

(b) Після здавання або скасування сертифікат має бути повернуто до компетентного органу.

21.A.163. Повноваження

Згідно з умовами схвалення, виданими відповідно до параграфа 21.A.135, утримувач схвалення організації виробника може:

(а) здійснювати виробничу діяльність відповідно до вимог цих Правил;

(b) для готового повітряного судна після подання заяви про відповідність (Форма 52 (додаток 8)) відповідно до параграфа 21.A.174 отримати сертифікат льотної придатності повітряного судна та сертифікат з шуму без додаткового підтвердження;

(c) для інших виробів, компонентів або обладнання видавати сертифікати дозволеної передачі (Форма 1 (додаток 1)) без додаткового підтвердження; у разі експорту додатково до Форми 1 (додаток 1) може бути видано інший

еквівалентний документ, прийнятність якого визнано компетентним органом країни-імпортера;

(d) здійснювати технічне обслуговування нового повітряного судна, яке виготовлено, та видавати сертифікат передачі до експлуатації (Форма 53, (додаток 9)) щодо цього технічного обслуговування;

(e) відповідно до процедур, узгоджених з компетентним органом організації виробника для виробництва повітряних суден, та якщо організація виробника сама контролює відповідно до схвалення організації виробника конфігурацію повітряного судна та засвідчує відповідність проектним умовам, схваленим для польоту, видати дозвіл на виконання польотів згідно з вимогами пункту 21.A.711(c), включаючи схвалення умов польоту згідно з пунктом 21.A.710(b).

21.A.165. Обов'язки утримувача

Утримувач схвалення організації виробника повинен:

(a) забезпечити, щоб опис організації виробника, який підготовлений згідно з параграфом 21.A.143, та документи, на які є посилання, використовувалися як основні робочі документи цієї організації виробника;

(b) підтримувати організацію виробника відповідно до даних та процедур, визначених для отримання схвалення організації виробника;

(c) 1) визначати, що кожне готове повітряне судно відповідає типовій конструкції і знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації, до подання заяви про відповідність компетентному органу; або

2) визначати, що інші вироби, компоненти або обладнання повністю готові, відповідають схваленим проектним даним та перебувають у стані, придатному для безпечної експлуатації до видання Форми 1 (додаток 1), яка засвідчує відповідність схваленим проектним даним і прийнятність до безпечної експлуатації;

3) додатково для двигунів визначити згідно з даними, наданими утримувачем сертифіката типу для двигуна, що кожний готовий двигун відповідає застосовним вимогам щодо емісії;

4) визначити, що інші вироби, компоненти або обладнання відповідають застосовним даним до видання Форми 1 (додаток 1) як сертифіката відповідності;

(d) записувати усі подробиці виконаної роботи;

(e) встановити та підтримувати в інтересах безпеки систему внутрішньої звітності про випадки, яка дає змогу збирати та оцінювати внутрішні звіти про випадки для виявлення несприятливих тенденцій або місць появи браку та вибирати випадки, які підлягають звітуванню. Така система повинна включати оцінювання відповідної інформації щодо випадків та її оприлюднення;

(f) 1) повідомляти утримувача сертифіката типу або схвалення конструкції про усі виявлені у виробах, компонентах або обладнанні, які були випущені організацією виробника, можливі відхилення від застосовних проектних даних та проводити разом з утримувачем сертифіката типу або схвалення конструкції дослідження для визначення тих відхилень, які могли б призвести до виникнення небезпечного стану;

2) повідомляти компетентний орган про відхилення, які можуть призвести до небезпечних умов, що виявлені згідно з підпунктом 1. Такі повідомлення повинні подаватися за формою та у спосіб, встановлені компетентним органом відповідно до підпункту 21.A.3A(b)(2);

3) там, де утримувач схвалення організації виробника діє як постачальник щодо іншої організації виробника, повідомляти також таку організацію про всі випадки виявлення у виробах, компонентах або обладнанні, які були реалізовані такій організації, відхилень від застосовних проектних даних;

(g) надавати допомогу утримувачу сертифіката типу або схвалення конструкції під час впровадження будь-яких заходів з підтримання льотної

придатності, які пов'язані з виготовленими виробами, компонентами або обладнанням;

(h) встановити систему архівації, яка містить вимоги до партнерів, постачальників та підрядників, забезпечує збереження даних, використаних для обґрунтування відповідності виробів, компонентів або обладнання. Такі дані повинні знаходитись у розпорядженні компетентного органу та зберігатися для надання інформації, необхідної для забезпечення підтримання льотної придатності виробів, компонентів або обладнання;

(i) якщо відповідно до умов схвалення утримувач видає сертифікат передачі до експлуатації, визначати до видання сертифіката, що на кожному готовому повітряному судні виконано необхідне технічне обслуговування та воно знаходиться у стані, придатному до безпечної експлуатації;

(j) якщо застосовно відповідно до зазначеного в пункті 21.A.163(e) повноваження, визначати умови, відповідно до яких може бути видано дозвіл на виконання польотів;

(k) якщо доречно відповідно до зазначеного в пункті 21.A.163(e) повноваження, встановлювати відповідність пунктам 21.A.711(c) та (e) перед виданням дозволу на виконання польотів повітряного судна.

ГЛАВА Н – СЕРТИФІКАТИ ЛЬотної ПРИДАТНОСТІ ТА ОБМЕЖЕНІ СЕРТИФІКАТИ ЛЬотної ПРИДАТНОСТІ

21.A.171. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру видання сертифікатів льотної придатності.

21.A.172. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа, на ім'я якої зареєстроване або буде зареєстроване повітряне судно в Україні, або її представник вважаються прийнятними як заявник на отримання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності для цього повітряного судна відповідно до цієї глави.

21.A.173. Класифікація

Сертифікати льотної придатності класифікуються так:

(a) сертифікати льотної придатності, що видаються для повітряних суден, які відповідають сертифікату типу, виданому згідно з положеннями цих Правил, або аналогічному документу, яким було схвалено типову конструкцію виробів авіаційної техніки та який був підставою для видання сертифіката льотної придатності повітряних суден розробки СРСР;

(b) обмежені сертифікати льотної придатності, що видаються для повітряних суден:

1) які відповідають обмеженому сертифікату типу, виданому згідно з положеннями цих Правил; або

2) для яких компетентному органу доведено відповідність спеціальним вимогам льотної придатності, що забезпечують відповідний рівень безпеки.

21.A.174. Заявка

(a) Заявка на отримання сертифіката льотної придатності відповідно до параграфу 21.A.172 подається у формі та порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) Кожна заявка на отримання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності повинна включати:

1) клас заявленого сертифіката льотної придатності;

2) для нового повітряного судна:

(i) заяву про відповідність:

видану відповідно до пункту 21.A.163(b), або

видану відповідно до параграфу 21.A.130 та визнану компетентним органом, або

для імпортованого повітряного судна заяву, яка підписана компетентним органом держави експортера, що повітряне судно відповідає конструкції, схваленій компетентним органом;

(ii) звіт про вагу та центрування повітряного судна разом зі схемою завантаження;

(iii) льотне керівництво повітряного судна (Aircraft Flight Manual – AFM), якщо воно потрібне за застосовними вимогами для сертифікації для конкретного повітряного судна;

3) для повітряного судна, що знаходилося в експлуатації:

(i) зареєстрованого в Державному реєстрі цивільних повітряних суден України або країною попередньої реєстрації якого є Україна:

звіт про вагу та центрування повітряного судна разом зі схемою завантаження;

льотне керівництво повітряного судна (AFM), якщо такий матеріал потрібен за застосовними вимогами льотної придатності для конкретного повітряного судна;

записи, що відображають строки та стандарти виробництва, модифікації та технічного обслуговування повітряного судна, включаючи усі обмеження, пов'язані з обмеженням сертифікатом льотної придатності відповідно до пункту 21.V.327(c);

рекомендацію для видання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності та сертифіката перегляду льотної придатності, який видається після оцінки льотної придатності згідно з додатком 1 до Авіаційних правил України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань», затверджених наказом Державної авіаційної служби України від 06 березня 2019 року № 286, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28 березня 2019 року за № 316/33287 (далі – Частина - М (Part-M));

(ii) такого, що походить з країни попередньої реєстрації:

заяву від компетентного органу держави, де повітряне судно є або було зареєстроване, яка відображає стан льотної придатності повітряного судна у такому реєстрі на дату передачі;

звіт про вагу та центрування повітряного судна разом зі схемою завантаження;

льотне керівництво повітряного судна (AFM), якщо такий матеріал потрібен за застосовними вимогами льотної придатності для конкретного повітряного судна;

записи, що відображають строки, стандарти виробництва, модифікації та технічного обслуговування повітряного судна, включаючи усі обмеження, пов'язані з обмеженим сертифікатом льотної придатності відповідно до пункту 21.V.327(c);

рекомендацію для видання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності та сертифіката перегляду льотної придатності, який видається після оцінки льотної придатності згідно з Частиною-M(Part-M).

(c) Якщо не узгоджено інше, заяви, зазначені в підпунктах (b)(2)(i) та (b)(3)(ii), повинні бути видані не раніше ніж за 60 днів до пред'явлення повітряного судна компетентному органу.

21.A.175. Мова

Керівництва, таблички, переліки, маркування приладів та інша необхідна інформація, яка вимагається застосовними вимогами для сертифікації, повинні бути представлені однією або кількома мовами – українською, російською або англійською.

21.A.177. виправлення або змінення

Сертифікат льотної придатності може виправити або змінити лише компетентний орган.

21.A.179. Передача або повторне видання

(a) У разі зміни власника повітряного судна:

1) якщо повітряне судно залишається у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України, сертифікат льотної придатності або обмежений сертифікат льотної придатності, тільки який відповідає обмеженому сертифікату типу, передається разом з повітряним судном;

2) (зарезервовано)

(i) (зарезервовано)

(ii) (зарезервовано)

(b) У разі зміни власника повітряного судна, яке не відповідає обмеженому сертифікату типу та для якого видано обмежений сертифікат льотної придатності, сертифікат льотної придатності передається разом з повітряним судном за умови, що повітряне судно залишається у тому самому реєстрі.

21.A.180. Інспектування

Утримувач сертифіката льотної придатності повинен забезпечити доступ до повітряного судна, для якого видано сертифікат льотної придатності, за запитом компетентного органу.

21.A.181. Строк дії та чинність

(a) Сертифікат льотної придатності видається на необмежений період. Він залишається чинним за умови:

1) відповідності застосовній типовій конструкції та вимогам підтримання льотної придатності; та

2) повітряне судно залишається у тому самому реєстрі; та

3) сертифікат типу або обмежений сертифікат типу, на підставі якого його було видано, не втратив чинності відповідно до параграфу 21.A.51;

4) сертифікат не було здано або скасовано відповідно до параграфу 21.B.330.

(b) Після здавання або скасування сертифікат має бути повернено до компетентного органу.

21.A.182. Ідентифікація повітряного судна

Кожен заявник на отримання сертифіката льотної придатності за умовами цієї глави повинен довести, що повітряне судно ідентифіковано згідно з главою Q.

ГЛАВА І – СЕРТИФІКАТИ ЩОДО ШУМУ НА МІСЦЕВОСТІ

21.A.201. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру видання сертифікатів щодо шуму на місцевості.

21.A.203. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа, яка зазначена як власник у реєстраційному посвідченні повітряного судна, або її представник вважаються прийнятними як заявник на отримання сертифіката щодо шуму на місцевості для цього повітряного судна відповідно до цієї глави.

21.A.204. Заявка

(a) Заявка на отримання сертифіката щодо шуму на місцевості відповідно до параграфу 21.A.203 подається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) Кожна заявка повинна включати:

1) для нового повітряного судна:

(i) заяву про відповідність:

видану відповідно до пункту 21.A.163(b), або

видану відповідно до параграфу 21.A.130 та визнану компетентним органом, або

для імпортованого повітряного судна, заяву, підписану органом держави експортера, про те, що повітряне судно відповідає конструкції, схваленій компетентним органом, та

(ii) інформацію щодо шуму, що визначена згідно із застосовними вимогами щодо шуму;

2) для повітряного судна, що знаходилося в експлуатації:

(i) інформацію щодо шуму, що визначена згідно із застосовними вимогами щодо шуму;

(ii) записи, що відображають строки та стандарти виробництва, модифікації та технічного обслуговування повітряного судна.

(с) Якщо не узгоджено інше, заяви, про які йдеться в підпункті (b)(1), має бути видано не раніше ніж за 60 днів до представлення повітряного судна компетентному органу.

21.A.207. Виправлення або змінення

Сертифікат щодо шуму на місцевості може доповнити або змінити лише компетентний орган.

21.A.209. Передача або повторне видання

У разі зміни власника повітряного судна:

(а) якщо повітряне судно залишається у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України, сертифікат щодо шуму на місцевості передається разом з повітряним судном.

(b) (зарезервовано)

21.A.210. Інспектування

Утримувач сертифіката щодо шуму на місцевості повинен забезпечити доступ до повітряного судна, для якого видано сертифікат щодо шуму на місцевості, за запитом компетентного органу для інспектування.

21.A.211. Строк дії та чинність

(а) Сертифікат щодо шуму на місцевості видається на необмежений період. Він залишається чинним за умови:

1) відповідності застосовній типовій конструкції, вимогам захисту довкілля та підтримання льотної придатності; та

2) повітряне судно залишається у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України; та

3) сертифікат типу або обмежений сертифікат типу, на підставі якого його було видано, не втратив чинності відповідно до параграфа 21.A.51;

4) сертифікат не було здано або скасовано відповідно до параграфа 21.B.430.

(б) Після здавання або скасування сертифікат має бути повернено до компетентного органу.

ГЛАВА J – СХВАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРОБНИКА

(Design Organisation Approval – DOA)

21.A.231. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру схвалення організацій розробників та правила, які визначають права і обов'язки заявника на отримання та утримувачів таких схвалень.

21.A.233. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа (організація) вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення відповідно до цієї глави:

(а) згідно з параграфами 21.A.14, 21.A.112В, 21.A.432В або 21.A.602В; або

(б) для схвалення другорядних змін або проектів незначних ремонтів, якщо робиться запит на отримання повноважень відповідно до параграфа 21.A.263.

21.A.234. Заявка

Заявка на отримання схвалення організації розробника надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Зазначена заявка повинна містити основну інформацію, необхідну відповідно до параграфу 21.A.243, та умови схвалення, які заявляються для схвалення відповідно до параграфу 21.A.251.

21.A.235. Видання схвалення організації розробника

Організація розробника має право отримати схвалення організації розробника, яке видається компетентним органом, якщо вона довела відповідність застосовним вимогам, викладеним у цій главі.

21.A.239. Система забезпечення проекту

(а) Організація розробника повинна довести, що вона встановила та здатна підтримувати систему забезпечення проекту для управління та нагляду за процесом проектування виробів, компонентів та обладнання, які зазначені у заявці, та змінами, які вносяться до конструкції. Система забезпечення проекту повинна бути такою, щоб дати організації розробника можливість:

1) забезпечувати, що проектування виробів, компонентів та обладнання або проектування змін до них відповідає застосовним вимогам сертифікаційного базису типу, застосовному сертифікаційному базису даних для забезпечення експлуатації та вимогам захисту довкілля; та

2) забезпечувати, що обов'язки організації належно виконуються відповідно до:

(i) цих Правил; та

(ii) умов схвалення, виданих відповідно до параграфу 21.A.251;

3) самостійно контролювати відповідність задокументованим процедурам системи. Такий контроль повинен включати систему зворотного зв'язку, замкнуту на особу або на групу осіб, які відповідають за впровадження коригувальних заходів.

(b) Система забезпечення проекту повинна включати функцію незалежної перевірки доведення відповідності, на підставі якої організація подає заяву про відповідність та пов'язану з цим документацію до компетентного органу.

(c) Організація розробника повинна визначити спосіб, у який система забезпечення проекту пояснює прийнятність спроектованих партнерами або субпідрядником компонентів чи обладнання, або виконаних ними завдань згідно з порядком, який узгоджується в письмовому вигляді.

21.A.243. Інформація

(a) Організація розробника повинна надати компетентному органу посібник, у якому безпосередньо або через перехресне посилання описуються сама організація, суттєві процедури та виробничі процеси або зміни, що вносяться до виробів, які проектуються. У разі проведення льотних випробувань, керівництво з льотних випробувань, яке визначає організаційні принципи та процедури щодо льотних випробувань. Керівництво з льотних випробувань включає:

(i) опис організації процесів льотних випробувань, включаючи залучення організації з льотних випробувань у процесі видання дозволу на виконання польотів;

(ii) принципи комплектування екіпажу, включаючи визначення складу, компетентність, тривалість та обмеження часу польоту відповідно до додатка 12, де це застосовується;

(iii) процедури перевезення осіб, що не є членами льотного екіпажу та для навчальних льотних випробувань, коли це застосовується;

(iv) принципи управління ризиками та безпекою і відповідні методики;

(v) процедури визначення приладів та обладнання, які повинні бути наявні на повітряному судні;

(vi) перелік документів, які необхідно оформити для проведення льотних випробувань.

(b) Якщо будь-які компоненти або обладнання чи будь-які зміни виробів проектуються організаціями-партнерами або субпідрядниками, посібник повинен відображати, яким чином організація розробника здатна забезпечити відповідність усіх компонентів та обладнання, як вимагається в пункті 21.А.239(b), та повинен містити безпосередньо або через перехресне посилання опис та інформацію про діяльність з проектування та організаційну структуру зазначених партнерів або субпідрядників, які необхідні для такого забезпечення.

(c) До посібника слід вносити зміни, які необхідні для відображення останнього оновлення організації, а копії внесених змін слід надавати компетентному органу.

(d) Організація розробника повинна надати інформацію про кваліфікацію і досвід керівного складу та інших осіб, які в організації відповідають за прийняття рішень, що впливають на льотну придатність та захист довкілля.

21.А.245. Вимоги для схвалення

Організація розробника на підставі інформації, наданої відповідно до параграфа 21.А.243, повинна додатково до вимог параграфа 21.А.239 довести що:

(a) персонал усіх технічних підрозділів відповідно укомплектований і досвідчений та отримав такі належні повноваження, які дозволяють йому виконувати усі покладені обов'язки, і все це разом з робочими місцями, виробничими потужностями та обладнанням є достатнім для того, щоб досягти заданих характеристик виробу з льотної придатності, даних для забезпечення експлуатації та захисту довкілля;

(b) у межах підрозділів та між підрозділами існує повна та ефективна координація щодо льотної придатності, забезпечення експлуатації та захисту довкілля.

21.A.247. Зміни у системі забезпечення проекту

Після видання схвалення організації розробника кожна зміна системи забезпечення проекту, яка є суттєвою для доведення відповідності або для льотної придатності виробу, забезпечення експлуатації та захисту довкілля, повинна бути схвалена компетентним органом. Заяву для схвалення до компетентного органу слід подавати у письмовому вигляді, а організація розробника повинна довести компетентному органу на підставі запропонованих для внесення змін до посібника та до впровадження зміни, що система забезпечення проекту відповідатиме цій главі після впровадження зміни.

21.A.249. Передача

Окрім випадку зміни власника, що для визначених у параграфі 21.A.247 цілей вважається суттєвим, схвалення організації розробника не передається.

21.A.251. Умови схвалення

Умови схвалення визначають різновиди проектної роботи, категорії виробів, компонентів та обладнання, для яких організація розробника є утримувачем схвалення організації розробника, а також функції та обов'язки, які організації дозволено виконувати щодо льотної придатності, забезпечення експлуатації та характеристик шуму, викиду палива та емісії вихлопних газів виробів. Для схвалення організації розробника, яке охоплює сертифікацію типу або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки (Auxiliary Power Unit - APU), умови схвалення додатково повинні містити перелік виробів або APU. Ці умови повинні видаватися як частина схвалення організації розробника.

21.A.253. Зміни умов схвалення

Кожна зміна умов схвалення повинна бути схвалена компетентним органом. Заявка на внесення зміни до умов схвалення подається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Організація розробника повинна відповідати застосовним вимогам цієї глави.

21.A.257. Обстеження

(a) Організація розробника повинна вжити заходів, які дадуть компетентному органу можливість проводити будь-які обстеження, включаючи перевірки партнерів та субпідрядників, які необхідні для визначення відповідності та збереження відповідності застосовним вимогам цієї глави.

(b) Організація розробника повинна дати можливість компетентному органу переглядати будь-який звіт, робити будь-яку перевірку та виконувати або брати участь у будь-яких наземному та льотному випробуваннях, необхідних для перевірки обґрунтованості заяви про відповідність, яку подає заявник згідно з пунктом 21.A.239(b).

21.A.258. Недоліки

(a) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації розробника застосовним вимогам цих Правил, недолік класифікується так:

1) недолік першого рівня – будь-яка невідповідність цим Правилам, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності застосовним вимогам та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) недолік другого рівня – будь-яка невідповідність цим Правилам, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(b) Недолік третього рівня – будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, що можуть призвести до невідповідності за умовами пункту (a), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(c) Після одержання згідно із застосовними процедурами відповідно до вимог чинного законодавства повідомлення про недоліки:

1) у разі недоліку першого рівня утримувач схвалення організації розробника повинен довести коригувальні дії, спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після складеного у письмовому вигляді підтвердження щодо отримання повідомлення про недоліки;

2) у разі недоліків другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру недоліку, але у будь-якому разі від початку не повинна перевищувати трьох місяців. За певних обставин та залежно від характеру недоліку компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджено з компетентним органом;

3) недолік третього рівня не потребує від утримувача схвалення організації розробника негайної дії.

(d) У разі недоліків першого або другого рівня схвалення організації розробника може підлягати частковому або повному призупиненню або скасуванню згідно із застосовними процедурами відповідно до чинного законодавства. Утримувач схвалення організації розробника повинен своєчасно надати підтвердження отримання повідомлення про призупинення або скасування схвалення організації розробника.

21.A.259. Строк дії та чинність

(a) Схвалення організації розробника видається на необмежений період часу. Воно залишається чинним, доки:

1) організація розробника не втратить спроможності довести відповідність застосовним вимогам цієї глави; або

2) утримувач або будь-який з його партнерів або субпідрядників не перешкоджають компетентному органу виконувати обстеження відповідно до параграфа 21.A.257; або

3) не існує доказів, що система забезпечення проекту не здатна зберігати задовільний контроль та нагляд за проектуванням виробів або за внесенням змін відповідно до схвалення; або

4) сертифікат здано або скасовано відповідно до застосовних процедур, вимог чинного законодавства.

(b) Після здавання або скасування сертифікат має бути повернуто до компетентного органу.

21.A.263. Повноваження

(a) Утримувач схвалення організації розробника має право здійснювати діяльність з проектування згідно з положеннями цих Правил та в межах умов схвалення.

(b) За умови дотримання вимог пункту 21.A.257(b) компетентний орган приймає без подальшої перевірки такі доказові документи, надані заявником для отримання:

- 1) схвалення умов польоту, необхідні для дозволу на виконання польотів; або
- 2) сертифіката типу чи схвалення головної зміни типової конструкції; або
- 3) додаткового сертифіката типу; або
- 4) UA-TSO схвалення згідно з підпунктом 21.A.602B(b)(1); або
- 5) схвалення проекту значного ремонту.

(c) Утримувач схвалення організації розробника має право у межах її умов схвалення та за відповідними процедурами системи забезпечення проекту:

- 1) класифікувати зміни типової конструкції на головні та другорядні, а також ремонти як значні та незначні;
- 2) схвалювати другорядні зміни типової конструкції та незначні ремонти;
- 3) видавати інформацію або інструкції, які містять таке формулювання: «Технічний зміст цього документа схвалено за повноваженнями схваленої організації розробника (DOA) № UA.21J.XXXX»;
- 4) схвалювати другорядні зміни та додатки до льотного керівництва повітряного судна (AFM) та видавати такі зміни, які містять таке

формулювання: «Зміну № [YY] до AFM [ZZ] схвалено за повноваженнями схваленої організації розробника (DOA) № UA.21J.XXXX»;

5) схвалювати проекти значних ремонтів виробів або допоміжної силової установки, для яких вона є утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення;

6) схвалювати умови, для яких може бути видано дозвіл на виконання польотів згідно з підпунктом 21.A.710(a)(2), за винятком дозволів на виконання польотів, що видаються для цілей, визначених у підпункті 21.A.701(a)(15);

7) видавати дозвіл на виконання польотів відповідно до пункту 21.A.711(b) для повітряного судна, яке спроектовано або модифіковано або для якого згідно з підпунктом 21.A.263(c)(6) схвалено умови, згідно з якими дозвіл на виконання польотів може бути видано, та якщо організація контролює згідно зі схваленням організації розробника конфігурацію повітряного судна та засвідчує відповідність зі схваленими проектними умовами польоту.

21.A.265. Обов'язки утримувача

Утримувач схвалення організації розробника повинен:

(a) вести свій посібник відповідно до системи забезпечення проекту;

(b) забезпечувати, щоб цей посібник використовувався як базовий робочий документ всередині організації;

(c) визначати, що конструкція виробів, або їх зміни, або ремонти, що доречні, відповідають застосовним вимогам та не мають небезпечних особливостей;

(d) за винятком другорядних змін або незначних ремонтів, схвалених відповідно до наданих повноважень згідно з параграфом 21.A.263, подавати компетентному органу заяви та відповідну документацію, яка підтверджує відповідність пункту (c);

(e) надавати компетентному органу інформацію або інструкції, пов'язані з діями, визначеними параграфом 21.A.3B;

(f) якщо застосовується, за повноваженням відповідно до підпункту 21.A.263(c)(6) визначати умови, за яких може бути видано дозвіл на виконання польотів;

(g) якщо застосовується, за повноваженням відповідно до підпункту 21.A.263(c)(7) встановлювати відповідність пунктам 21.A.711(b) та (e) перед виданням дозволу на виконання польотів.

ГЛАВА К – КОМПОНЕНТИ ТА ОБЛАДНАННЯ

21.A.301. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру схвалення компонентів та обладнання.

21.A.303. Відповідність застосовним вимогам

Доведення відповідності компонентів та обладнання, що встановлюються на виріб, тип якого сертифіковано, проводиться:

(a) спільно з процедурами сертифікації типу відповідно до глав В, D або E для виробу, на якому вони встановлюються, або

(b) якщо доречно, за процедурами UA-TSO схвалення відповідно до глави O; або

(c) у разі стандартних комплектувальних виробів відповідно до офіційно визнаних стандартів.

21.A.305. Схвалення компонентів та обладнання

У всіх випадках, коли вимагається схвалення компонентів або обладнання, компоненти або обладнання мають відповідати відповідному UA-TSO або технічним вимогам, які визнані компетентним органом як еквівалентні у конкретному випадку.

21.A.307. Допуск компонентів та обладнання до встановлення

Компонент або обладнання може бути встановлено на виріб, тип якого сертифіковано, якщо вони знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації, та якщо:

(a) виконано маркування відповідно до глави Q та вони супроводжені документом, який засвідчує, що комплектувальний виріб виготовлено відповідно до схвалених проектних даних; таким документом є сертифікат дозволеної передачі (Форма 1 (додаток 1)) чи еквівалентний документ, прийнятність якого визнано компетентним органом; або

(b) вони є стандартною деталлю; або

(c) у разі повітряного судна, що належить до ELA1 чи ELA2, вони є компонентом або обладнанням, для яких:

1) відсутні обмеження ресурсу та строку служби, вони не є компонентом силової конструкції планера, не є компонентом системи керування польотом;

2) виготовлення здійснено відповідно до застосовного проекту;

3) виконано маркування відповідно до глави Q;

4) виконано ідентифікацію для встановлення на конкретному повітряному судні;

5) відповідність їх встановлення на повітряному судні вимогам підпунктів 1 - 4 цього пункту перевірена власником, який відповідає за визначення цієї відповідності.

ГЛАВА L – СХВАЛЕННЯ ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ ДЛЯ ЕКСПОРТУ

21.A.L.5. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру видання схвалень льотної придатності для виробів авіаційної техніки, що експортуються.

21.A.L.10. Класифікація

(a) Схвалення льотної придатності для експорту повітряного судна видається відповідно до цієї глави у формі експортного сертифіката льотної придатності повітряного судна (Форма 27 (додаток 14)).

(b) Схваленням льотної придатності для експорту виробів авіаційної техніки інших, ніж повітряне судно, є сертифікат дозволеної передачі (Форма 1 (додаток 1)) чи еквівалентний документ, прийнятність якого визнано компетентним органом, що видається:

1) відповідно до параграфу 21.A.130 або 21.A.163 для виготовлених виробів, або

2) відповідно до параграфу 145.A.50 додатка 2 до Авіаційних правил України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань», затверджених наказом Державної авіаційної служби України від 06 березня 2019 року № 286, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28 березня 2019 року за № 316/33287 (далі - Частина-145(Part-145)) або параграфу M.A.613 Частини-M(Part-M) для виробів, на яких виконано технічне обслуговування.

21.A.L.15. Експортний сертифікат льотної придатності

Експортний сертифікат льотної придатності засвідчує, що повітряне судно відповідає схваленим проектним даним, додатковим вимогам та умовам країни імпортера (за наявності) та перебуває у стані, придатному для безпечної експлуатації. Експортний сертифікат не дає права на виконання польотів.

21.A.L.20. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа, яка є власником повітряного судна, або організація виробника вважається прийнятною як заявник на отримання експортного сертифіката льотної придатності відповідно до цієї глави.

21.A.L.25. Заявка

(a) Форму заявки на отримання експортного сертифіката льотної придатності повітряного судна відповідно до параграфу 21.A.L.15 та порядок її подання визначає компетентний орган.

(b) Кожна заявка на отримання експортного сертифіката льотної придатності повітряного судна повинна включати:

1) для нового повітряного судна:

- (i) тип і модель повітряного судна;
- (ii) сертифікат типу;
- (iii) найменування організації виробника повітряного судна;
- (iv) документ, яким компетентний орган схвалив виробництво повітряного судна;
- (v) серійний (заводський) номер повітряного судна;
- (vi) визначення стану повітряного судна (нове);
- (vii) назву країни, до якої експортується повітряне судно;
- (viii) інформацію про наявність або відсутність додаткових спеціальних вимог та умов держави імпортера;
- (ix) відхилення та/або невідповідності застосовним вимогам льотної придатності із зазначенням наявності згоди органу держави-імпортера про прийняття повітряного судна з цими відхиленнями та/або невідповідностями;

2) для повітряного судна, що знаходилось в експлуатації:

- (i) тип і модель повітряного судна;
- (ii) сертифікат типу або еквівалентний документ, яким компетентний орган схвалив проектні дані;
- (iii) найменування організації виробника повітряного судна;
- (iv) серійний (заводський) номер повітряного судна;
- (v) державний і реєстраційний знаки повітряного судна;
- (vi) визначення стану повітряного судна (було в експлуатації або після капітального ремонту);
- (vii) документ, яким компетентний орган схвалив організацію з технічного обслуговування (для повітряного судна після капітального ремонту) або організацію з управління підтримання льотної придатності організації відповідно до Частини-M(Part-M);

(viii) назву країни, до якої експортується повітряне судно;

(ix) інформацію про наявність або відсутність додаткових спеціальних вимог та умов держави-імпортера;

(x) відхилення та/або невідповідності застосовним вимогам льотної придатності із зазначенням наявності згоди органу держави-імпортера про прийняття повітряного судна з цими відхиленнями та/або невідповідностями.

(с) До заявки додаються:

1) для нового повітряного судна:

(i) заява про відповідність повітряного судна за Формою 52 (додаток 8)), яка:

видана відповідно до пункту 21.A.163(b), або

видана відповідно до параграфу 21.A.130 та визнана компетентним органом;

(ii) виданий компетентним органом держави-імпортера перелік додаткових спеціальних вимог та умов або його заява про відсутність таких вимог та умов;

(iii) заява компетентного органу держави-імпортера про згоду прийняти повітряне судно з наявними відхиленнями та/або невідповідностями;

2) для повітряного судна, що знаходилось в експлуатації:

(i) Сертифікат передачі до експлуатації, який видано згідно з Частиною-145(Part-145) після виконання капітального ремонту, або рекомендація для видання сертифіката перегляду льотної придатності, яка видається після оцінки льотної придатності згідно з Підчастиною I Частини-M(Part-M);

(ii) виданий компетентним органом держави-імпортера перелік додаткових спеціальних вимог та умов або його заява про відсутність таких вимог та умов;

(iii) заява компетентного органу держави-імпортера про згоду прийняти повітряне судно з наявними відхиленнями та/або невідповідностями.

(d) Якщо не узгоджено інше, заяви та сертифікати, зазначені в підпунктах (c)(1)(i) та (c)(2)(i), повинні бути видані не раніше ніж за 60 днів до пред'явлення повітряного судна компетентному органу.

21.A.L.30. Інспектування

Заявник на отримання експортного сертифіката льотної придатності повітряного судна повинен забезпечити доступ до повітряного судна інспекторів компетентного органу.

21.A.L.35. Ідентифікація повітряного судна

Кожен заявник на отримання сертифіката льотної придатності за умовами цієї глави повинен довести, що повітряне судно ідентифіковано відповідно до умов глави Q.

21.A.L.40. Виправлення або змінення

Експортний сертифікат льотної придатності повітряного судна може виправити або змінити лише компетентний орган.

ГЛАВА М – РЕМОНТИ

21.A.431A. Сфера застосування

(a) Ця глава визначає процедуру схвалення проекту ремонту та права і обов'язки заявників на отримання або утримувачів таких схвалень.

(b) Ця глава визначає стандартні ремонти, які не підлягають процесу схвалення, визначеному в цій главі.

(c) Ремонт означає усунення пошкодження та/або відновлення стану льотної придатності після первинної передачі в експлуатацію виробником будь-якого виробу, компонента або обладнання.

(d) Усунення пошкодження шляхом заміни компонентів або обладнання без потреби розроблення конструкторської документації розглядається як

завдання технічного обслуговування і тому не потребує схвалення згідно з положеннями цих Правил.

(е) Ремонт комплектувального виробу, для якого видано UA-TSO схвалення, розглядається як зміна конструкції, схвалена відповідно до UA-TSO, та проводиться згідно з параграфом 21.A.611 цих Правил.

21.A.431B. Стандартні ремонти

(а) Стандартними ремонтами є ремонти:

1) щодо:

(i) літаків з МТОМ 5 700 кг або менше;

(ii) гвинтокрилих повітряних суден з МТОМ 3 175 кг або менше;

(iii) планерів, мотопланерів, аеростатів та дирижаблів, які належать до ELA1 або ELA2;

2) які відповідають проектним даним, що містяться у прийнятих компетентним органом вимогах для сертифікації, враховуючи прийнятні методи, техніку та практику для впровадження і визначення стандартних ремонтів, включаючи пов'язані інструкції з підтримання льотної придатності; та

3) які не суперечать даним утримувача сертифіката типу.

(б) Параграфи з 21.A.432A до 21.A.451 не застосовуються до стандартних ремонтів.

21.A.432A. Прийнятність заявника

(а) Будь-яка фізична або юридична особа, яка довела або доводить свою здатність відповідно до параграфа 21.A.432B, вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення проекту значного ремонту відповідно до цієї глави.

(б) Будь-яка фізична або юридична особа має право подати заявку на отримання схвалення проекту незначного ремонту.

21.A.432B. Доведення здатності

(a) Заявник на отримання схвалення проекту значного ремонту повинен довести свою здатність шляхом отримання схвалення організації розробника, яке видає компетентний орган згідно з главою J.

(b) У разі відступу від пункту (a) заявник може запропонувати компетентному органу альтернативну процедуру доведення своєї спроможності у вигляді угоди про застосування процедур, яка встановлює особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, які необхідні для відповідності вимогам цієї глави.

(c) У разі відступу від пунктів (a) та (b) заявник може запропонувати компетентному органу узгодити для схвалення програму сертифікації, що визначає особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, необхідних для відповідності вимогам цих Правил для ремонту виробу, як визначено в пункті 21.A.14(c).

21.A.433. Проект ремонту

(a) Заявник на отримання схвалення проекту ремонту повинен:

1) довести відповідність вимогам сертифікаційного базису типу та вимогам захисту довкілля, на які здійснено посилання у сертифікаті типу, або у додатковому сертифікаті типу, або у UA-TSO схваленні для допоміжної силової установки, що доречно, або в обох вищезазначених сертифікатах, які є чинними на дату подання заявки (на отримання схвалення ремонту), а також відповідність будь-якій поправці, внесеної у ті вимоги для сертифікації або спеціальні умови, які компетентний орган вважає необхідними для встановлення рівня безпеки, еквівалентного такому, що встановлено сертифікаційним базисом типу конструкції, на який є посилання у сертифікаті типу, або у додатковому сертифікаті типу, або у UA-TSO схваленні для допоміжної силової установки;

2) надати усю необхідну доказову інформацію за запитом компетентного органу;

3) заявити про відповідність вимогам для сертифікації та вимогам захисту довкілля, про які йдеться в підпункті (а)(1).

(b) Якщо заявник не є утримувачем сертифіката типу, або додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, що доречно, він може відповідати пункту (а) через використання власних ресурсів або через укладення угоди з утримувачем сертифіката типу, або додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, що доречно.

21.A.435. Класифікація ремонтів

(a) Ремонт може бути значним або незначним. Класифікація проводиться відповідно до критеріїв параграфу 21.A.91 для зміни типової конструкції.

(b) Класифікація ремонту як значного або незначного відповідно до пункту (а) проводиться:

1) компетентним органом; або

2) відповідно схваленою організацією розробника за узгодженою з компетентним органом процедурою.

21.A.437. Видання схвалення проекту ремонту

Якщо заявлено та продемонстровано, що проект ремонту задовольняє застосовним вимогам для сертифікації та вимогам захисту довкілля, про які йдеться в підпункті 21.A.433(a)(1), він схвалюється:

(a) компетентним органом; або

(b) відповідно схваленою організацією, яка також є утримувачем сертифіката типу, або додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, за узгодженою з компетентним органом процедурою; або

(c) лише для незначних ремонтів – відповідно схваленою організацією розробника за узгодженою з компетентним органом процедурою.

21.A.439. Виготовлення компонентів для ремонту

Компоненти та обладнання, які використовуватимуться для ремонту, повинні виготовлятися згідно з виробничими даними, які ґрунтуються на всіх необхідних проектних даних, наданих утримувачем схвалення проекту ремонту:

- (a) відповідно до глави F, або
- (b) відповідно схваленою організацією згідно з главою G, або
- (c) відповідно схваленою організацією з технічного обслуговування.

21.A.441. Виконання ремонту

(a) Ремонт виконується згідно з Part - M чи Part - 145 або виробничою організацією, належно схваленою згідно з главою G, за повноваженням, зазначеним у пункті 21.A.163(d).

(b) Організація розробника повинна передати усі необхідні інструкції з встановлення організації, яка виконуватиме ремонт.

21.A.443. Обмеження

Схвалений проект ремонту може містити обмеження. У такому разі проект ремонту повинен включати всі необхідні інструкції та обмеження. Такі інструкції та обмеження повинен передати утримувач схвалення ремонту експлуатанту згідно з процедурою, узгодженою з компетентним органом.

21.A.445. Пошкодження, які залишаються невідремонтованими

(a) Якщо пошкоджений виріб, компонент або обладнання залишаються невідремонтованими і не відповідають раніше затвердженим даним, оцінка наслідків пошкодження для льотної придатності може бути проведена тільки:

- 1) компетентним органом, або
- 2) відповідно схваленою організацією розробника за процедурою, узгодженою з компетентним органом.

Будь-які необхідні обмеження слід відпрацювати згідно з процедурами, про які йдеться в параграфі 21.A.443.

(b) Якщо організація, яка оцінює пошкодження за пунктом (a), не є компетентним органом або утримувачем сертифіката типу, чи додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, вона повинна надати підтвердження, що інформація, на якій ґрунтується оцінка, є адекватною і отримана або за рахунок власних ресурсів організації, або за угодою з утримувачем сертифіката типу чи додаткового сертифіката типу або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, або від виробника, що доречно.

21.A.447. Зберігання документації

Для кожного ремонту вся застосовна проектна інформація, креслення, звіти з випробувань, інструкції та обмеження, які можуть бути використані згідно з параграфом 21.A.443, обґрунтування класифікації та доведення схвалення проекту повинні:

(a) надаватися утримувачем схвалення проекту ремонту у розпорядження компетентного органу, та

(b) зберігатися утримувачем схвалення проекту ремонту з метою надання інформації, необхідної для забезпечення підтримання льотної придатності відремонтованих виробів, компонентів та обладнання.

21.A.449. Інструкції з підтримання льотної придатності

(a) Утримувач схвалення проекту ремонту повинен надати принаймні один повний комплект змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, що є результатом проекту ремонту, який включає описові дані та технологічні інструкції, підготовлені згідно із застосовними вимогами, кожному експлуатанту повітряного судна, на якому виконано ремонт. Відремонтовані виріб, компонент або обладнання можуть бути передані в експлуатацію до завершення внесення змін до таких інструкцій, але це може тривати протягом обмеженого періоду експлуатації і лише за узгодженням з компетентним органом. Потім зміни до таких інструкцій повинні стати доступними за запитом будь-якої іншої особи, якій необхідно діяти відповідно до умов вищезазначених змін до інструкцій. Надання якогось

керівництва або частини змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, що стосуються проведення капітального ремонту або інших значних форм технічного обслуговування, може бути затримане на дату передачі повітряного судна в експлуатацію, але бути наявними до того, коли будь-який з виробів досягне відповідного календарного строку служби або нальоту, що вимірюються в годинах/циклах.

(b) Якщо утримувач схвалення проекту ремонту видає оновлення таких змін до інструкцій з підтримання льотної придатності після первинного схвалення ремонту, такі оновлення мають надаватися кожному експлуатанту та стати доступними для будь-якої іншої особи за її запитом, якій необхідно дотримуватись умов таких змін до інструкцій. Компетентному органу повинна бути надана програма, яка регламентує, як саме поширюються зміни до інструкцій з підтримання льотної придатності.

21.A.451. Обов'язки та маркування

(a) Кожен утримувач схвалення значного ремонту повинен:

1) виконувати обов'язки:

(i) визначені в параграфах 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441, 21.A.443, 21.A.447 та 21.A.449;

(ii) як визначено у взаємодії з утримувачем сертифіката типу, або додаткового сертифіката типу, або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки відповідно до пункту 21.A.433(b), що доречно;

2) визначити маркування, включаючи літери UPA, згідно з пунктом 21.A.804(a).

(b) За винятком утримувачів сертифікатів типу або UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки, до яких застосовується параграф 21.A.44, утримувач схвалення проекту незначного ремонту повинен:

1) виконувати обов'язки, визначені в параграфах 21.A.4, 21.A.447 та 21.A.449;

2) визначити маркування, включаючи літери UPA, згідно з пунктом 21.A.804(a).

ГЛАВА М1 – ВИЗНАННЯ СХВАЛЕНЬ ПРОЕКТІВ РЕМОНТІВ ІНШИХ ДЕРЖАВ РОЗРОБНИКІВ

21.A.M1.5. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру визнання проектів ремонтів, які призначені для виконання на імпортованих виробках і які схвалені компетентним органом з льотної придатності держави розробника проекту ремонту або відповідно схваленою цим компетентним органом організацією згідно з наданими повноваженнями.

21.A.M1.10. Загальні положення

(a) Компетентний орган без додаткових перевірок та без видання схвального документа може визнати схвалення, видане компетентним органом держави розробника проекту ремонту для виконання ремонту імпортованого виробу, для якого він видав сертифікат типу, або обмежений сертифікат типу, або еквівалентний документ для імпортованого виробу, з урахуванням пункту (c).

(b) Компетентний орган може зробити запит до утримувача схвалення проекту ремонту або до компетентного органа з льотної придатності держави розробника проекту ремонту додаткову інформацію щодо первинного схвалення проекту ремонту.

(c) Ступінь довіри оцінкам і процедурам, які робить та застосовує компетентний орган з льотної придатності держави розробника, визначається з урахуванням положень пункту 4 розділу I цих Правил. Детальні процедури процесу визнання (валідації) можуть визначатися відповідною двосторонньою угодою, про яку йдеться у пункті 5 розділу I цих Правил, або відповідною домовленістю між компетентним органом та компетентним органом з льотної придатності держави розробника чи еквівалентним документом.

21.A. M1.15. Визнання проекту ремонту

Для визнання проекту ремонту компетентний орган видає лист визнання проекту ремонту за формою і процедурою, визначеними компетентним органом.

Для виробів, щодо яких Європейське агентство з безпеки польотів (European Union Aviation Safety Agency – EASA) виконує від імені держав - членів Європейського Союзу функції та завдання держави розробника, проекти ремонтів, схвалені відповідно до Регламенту (EU) № 748/2012, вважаються такими, що схвалені компетентним органом.

(ГЛАВА N – НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА O – СХВАЛЕННЯ ЗА ТЕХНІЧНИМ СТАНДАРТОМ УКРАЇНИ

21.A.601. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру видання UA-TSO схвалення та правила, що регулюють права і зобов'язання заявників на отримання та утримувачів таких схвалень.

21.A.602A. Прийнятність заявника

Будь-яка фізична або юридична особа, яка виробляє або готується для виробництва комплектувального виробу згідно з UA-TSO та яка довела або доводить свою здатність відповідно до параграфу 21.A.602B, вважається прийнятною як заявник на отримання UA-TSO схвалення.

21.A.602B. Доведення здатності

Будь-який заявник на отримання UA-TSO схвалення повинен довести свою здатність так:

(a) для виробництва – шляхом отримання схвалення організації виробника, яке видається згідно з главою G або через відповідність процедурам глави F; та

(b) для проектування:

1) для допоміжної силової установки – шляхом отримання схвалення організації розробника, яке видає компетентний орган згідно з главою J;

2) для усіх інших комплектувальних виробів – шляхом застосування процедур, які встановлюють особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, необхідних для відповідності вимогам цих Правил.

21.A.603. Заявка

(a) Заявка на отримання UA-TSO схвалення подається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Така заявка повинна включати обсяг інформації, визначеної в параграфі 21.A.605.

(b) Якщо передбачається впровадження серії другорядних змін згідно з параграфом 21.A.611, заявник повинен відобразити в заявці базовий номер моделі комплектувального виробу та пов'язаний номер за кресленням з відкритими дужками після нього, маючи на увазі, що зміна літер у суфіксі або номерів (або їх комбінацій) буде додаватися час від часу.

21.A.604. Отримання UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки (APU)

Щодо UA-TSO схвалення для допоміжної силової установки:

(a) застосовуються параграфи 21.A.15, 21.A.16B, 21.A.17A, 21.A.17B, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44 шляхом часткового відступу від параграфів 21.A.603, 21.A.606(c), 21.A.610 та 21.A.615, за винятком того, що UA-TSO схвалення видається згідно з параграфом 21.A.606 замість сертифіката типу;

(b) глава D або E цих Правил застосовує для схвалення змін конструкції за рахунок часткового відступу від параграфа 21.A.611. Якщо застосовується глава E, слід видати окреме UA-TSO схвалення замість додаткового сертифіката типу.

(c) глава M застосовується для схвалення проектів ремонту.

21.A.605. Вимоги до обсягу інформації

Заявник повинен подати до компетентного органу такі документи:

(a) заяву про відповідність, яка засвідчує, що заявник задовольнив вимоги цієї глави;

(b) декларацію про конструкцію та характеристики (Declaration of Design and Performance – DDP);

(c) одну копію технічних даних, які вимагаються застосовним UA-TSO;

(d) опис організації (або посилання на опис організації), про який ідеться у параграфі 21.A.143, для отримання відповідного схвалення організації виробника відповідно до глави G або керівництво (чи посилання на керівництво), про яке йдеться у пункті 21.A.125A(b), для виробництва відповідно до глави F без схвалення організації виробника;

(e) для допоміжної силової установки (APU) – керівництво (чи посилання на керівництво), про яке йдеться у параграфі 21.A.243 для отримання відповідного схвалення організації розробника відповідно до глави J;

(f) для усіх інших комплектувальних виробів – процедури, про які йдеться у підпункті 21.A.602B(b)(2).

21.A.606. Видання UA-TSO схвалення

Заявник має право отримати UA-TSO схвалення, видане компетентним органом, після:

(a) доведення своєї здатності згідно з параграфом 21.A.602B; та

(b) доведення того, що комплектувальний виріб відповідає технічним умовам застосовного UA-TSO, та надання відповідної заяви про відповідність;

(c) безпосередньої заяви заявника про його готовність відповідати вимогам, про які йдеться в параграфі 21.A.609.

21.A.607. Повноваження, які надає UA-TSO схвалення

Утримувач UA-TSO схвалення має право виготовляти та маркувати комплектувальний виріб належними мітками UA-TSO.

21.A.608. Декларація про конструкцію та характеристики (DDP)

(a) DDP повинна містити принаймні таку інформацію:

1) що відповідає пунктам 21.A.31(a) і (b) та визначає комплектувальний виріб, його конструкцію та стандарти для випробувань;

2) там, де доречно, – номінальні експлуатаційні характеристики комплектувального виробу, отримані або безпосередньо, або за рахунок посилання на інші додаткові документи;

3) заяву про відповідність, яка засвідчує, що комплектувальний виріб відповідає застосовному UA-TSO;

4) посилання на відповідні звіти з випробувань;

5) посилання на належні керівництва з технічного обслуговування, капітального ремонту та відновлювального ремонту;

6) рівні відповідності у тих випадках, де згідно з UA-TSO дозволено використовувати різні рівні відповідності;

7) перелік відхилень, прийнятих відповідно до параграфу 21.A.610.

(b) DDP повинна бути підтверджена підписом та датою утримувача UA-TSO схвалення або підписом та датою його уповноваженого представника.

21.A.609. Обов'язки утримувачів UA-TSO схвалення

Утримувач UA-TSO схвалення за умовами цієї глави повинен:

(a) виготовляти кожен комплектувальний виріб відповідно до глави G або F, що гарантує відповідність кожного готового комплектувального виробу його проектним даним та його безпеку для монтажного встановлення;

(b) підготувати та вести поточну документацію повних технічних даних та записів відповідно до параграфу 21.A.613 для кожної моделі кожного комплектувального виробу, для яких було видано UA-TSO схвалення;

(c) підготувати, вести та оновлювати оригінальні копії усіх керівництв, які необхідні згідно з вимогами відповідних вимог льотної придатності для комплектувального виробу;

(d) зробити доступними для користувачів комплектувального виробу та за запитом для компетентного органу ті керівництва з технічного обслуговування, капітального ремонту та відновлювального ремонту, які необхідні під час експлуатації та технічного обслуговування комплектувального виробу. Зазначене стосується також змін, які буде внесено до таких керівництв;

(e) маркувати кожен комплектувальний виріб згідно з параграфом 21.A.807;

(f) задовольняти умовам параграфів 21.A.3A, 21.A.3B та 21.A.4;

(g) продовжувати задовольняти кваліфікаційним вимогам, про які йдеться в параграфі 21.A.602B.

21.A.610. Схвалення відхилень

(a) Кожен виробник, який запитує дозвіл на відхилення від стандарту експлуатаційних характеристик, що передбачені UA-TSO, повинен довести, що стандарти, від яких передбачається відхилення, компенсуються факторами або особливостями конструкції, які забезпечують еквівалентний рівень безпеки польотів.

(b) Запит на схвалення відхилення разом з усіма доречними даними подається компетентному органу.

21.A.611. Зміни конструкції

(a) Утримувач UA-TSO схвалення може внести другорядні зміни до конструкції (будь-яка зміна, відмінна від головної) без подальшого дозволу компетентного органу. У такому разі змінений комплектувальний виріб зберігає первісний номер моделі (для визначення другорядних змін слід використати зміни або виправлення номера за кресленням), і утримувачу треба передати компетентному органу будь-які додатково перевірені дані, необхідні для підтвердження відповідності до пункту 21.A.603(b).

(b) Будь-яка зміна конструкції, яка внесена утримувачем UA-TSO схвалення і є настільки значною, що потребує істотно повного дослідження для визначення її відповідності UA-TSO, є головною зміною такої конструкції. До

внесення такої зміни до конструкції утримувач повинен присвоїти нове визначення типу або моделі комплектувального виробу та подати заявку на отримання нового схвалення відповідно до параграфа 21.A.603.

(с) Жодна зміна конструкції з боку фізичної або юридичної особи, що не є утримувачем UA-TSO схвалення і яка подала заяву про відповідність для комплектувального виробу, не є прийнятною для схвалення відповідно до цієї глави О, доки особа, яка хоче отримати схвалення, не подасть заявку на отримання окремого UA-TSO схвалення відповідно до параграфа 21.A.603.

21.A.613. Зберігання документації

Для дотримання вимог зі зберігання документації, що належить до системою якості або пов'язана з нею, уся відповідна інформація про конструкцію, креслення та звіти з випробувань, включаючи записи результатів перевірки комплектувального виробу після випробувань, повинні бути у розпорядженні компетентного органу та зберігатися у порядку, передбаченому для інформації, необхідної для забезпечення підтримання льотної придатності комплектувального виробу та сертифікованого типу виробу, на якому цей комплектувальний виріб установлено.

21.A.615. Перевірки компетентним органом

За запитом компетентного органу кожний заявник або утримувач UA-TSO схвалення повинен дати можливість компетентному органу щодо:

- (а) присутності на будь-яких випробуваннях;
- (б) перевірки документації з технічними даними для такого комплектувального виробу.

21.A.619. Строк дії та чинність

(а) UA-TSO схвалення видається на необмежений строк. Воно залишається чинним за умови, що:

- 1) продовжують витримуватися умови, за якими UA-TSO схвалення було надане; або

2) виконуються обов'язки утримувача, визначені в параграфі 21.А.609;
або

3) комплектувальний виріб не спричинив зростання неприйняттого рівня небезпеки в експлуатації; або

4) схвалення було здано або скасовано за застосовними адміністративними процедурами, встановленими компетентним органом.

(b) У разі здавання або скасування сертифікат має бути повернено до компетентного органу.

21.А.621. Передача

За винятком зміни права власності утримувача, яка вважається суттєвою зміною і тому необхідна відповідність параграфам 21.А.147 та 21.А.247, UA-TSO схвалення, видане за умовами цих Правил, не передається.

ГЛАВА 01 – СХВАЛЕННЯ КОМПОНЕНТІВ ТА ОБЛАДНАННЯ, ЯКІ ІМПОРТУЮТЬСЯ

21.А.01.5. Сфера застосування

Ця глава визначає процедуру визнання (валідації) виданих компетентним органом з льотної придатності іншої держави розробника схвалень для компонентів та обладнання, які імпортуються та призначені для:

(a) встановлення на виробі, для якого компетентним органом видано сертифікат типу або обмежений сертифікат типу для імпортованого виробу;

(b) встановлення на виробі, розробником типової конструкції якого є українська організація розробника;

(c) встановлення на виробі за процедурою додаткового сертифіката типу, розробником якого є українська організація розробника зміни.

21.A.O1.10. Загальні положення

(a) Компоненти та обладнання, зазначені в підпункті 21.A.O1.5(a), компетентний орган визнає без додаткових перевірок та без видання схвального документа.

(b) Компоненти та обладнання, зазначені в підпунктах 21.A.O1.5(b) та (c), визнаються компетентним органом і до них застосовується процедура валідації з виданням компетентним органом відповідного схвалення.

(c) У разі недоцільності застосування процедури валідації, схвалення встановлення компонентів та обладнання, які зазначено в підпунктах 21.A.O1.5(b) та (c), здійснюється відповідно до пункту 21.A.303(a).

(d) Компонент або обладнання, розробником якого є організація держави – члена Європейського Союзу, щодо якої Європейське агентство з безпеки польотів (European Union Aviation Safety Agency – EASA) виконує від імені держав – членів Європейського Союзу функції та завдання держави розробника, який схвалений відповідно до Регламенту (EU) № 748/2012, вважається таким, що схвалений компетентним органом за умови надання копій ETSO схвалення (ETSO authorisation – ETSOA) та декларації про конструкцію та характеристики (Declaration of Design and Performance - DDP).

21.A.O1.15. Видання схвалення для компонента або обладнання

(a) Заявка на отримання схвалення для компонента або обладнання, що імпортується, подається до компетентного органу через компетентний орган з льотної придатності держави розробника компонента або обладнання. Форму заявки та порядок її подання встановлює компетентний орган.

(b) До заявки на отримання схвалення для компонента або обладнання додаються:

1) копія схвалення, виданого за результатами первинного схвалення компонента або обладнання;

2) копія декларації про конструкцію та характеристики або еквівалентного документа, що містить належну інформацію.

(с) Компетентний орган може зробити запит до заявника або до компетентного органу з льотної придатності держави розробника додаткову інформацію щодо первинного схвалення компонента або обладнання.

(d) За позитивними результатами розгляду поданих документів та інформації компетентний орган видає схвалення компонента або обладнання.

(е) Ступінь довіри до оцінок і процедур, які робить та застосовує компетентний орган з льотної придатності держави розробника компонента або обладнання, визначається з врахуванням положень пункту 4 частини I цих Правил. Детальні процедури процесу визнання (валідації) можуть визначатися відповідною двосторонньою угодою, про яку йдеться у пункті 5 частини I цих Правил, або відповідною домовленістю між компетентним органом та компетентним органом з льотної придатності держави розробника чи еквівалентним документом.

ГЛАВА Р – ДОЗВІЛ НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ

21.A.701. Сфера застосування

(а) Дозволи на виконання польотів згідно з цією главою видаються для повітряних суден, які не відповідають або для яких не доведено відповідність застосовним вимогам льотної придатності, але які придатні для виконання безпечного польоту з дотриманням визначених умов з такими цілями:

- 1) дослідно-конструкторських робіт;
- 2) доведення відповідності правилам або вимогам для сертифікації;
- 3) тренування екіпажу організацій розробника або організацій виробника;
- 4) виробничі льотні випробування нових виготовлених повітряних суден;
- 5) перельоти повітряного судна між виробничими потужностями під час виробництва;

- 6) польоти повітряного судна для прийняття замовником;
- 7) доставка або постачання повітряного судна на експорт;
- 8) польоти повітряного судна для прийняття компетентним органом;
- 9) дослідження ринку, включаючи тренування екіпажу замовника;
- 10) участь у виставках та авіашоу;
- 11) перельоти повітряного судна до місця проведення технічного обслуговування, або місця перегляду льотної придатності, або місця зберігання;
- 12) польоти повітряного судна з вагою, що перевищує його максимальну сертифіковану злітну вагу, для польоту понад нормальну дальність над водою або над землею поверхнею там, де відсутні придатні для посадки засоби чи відповідне паливо;
- 13) встановлення рекорду, повітряні змагання у швидкості або подібні змагання;
- 14) польоти повітряного судна, яке відповідає застосовним вимогам льотної придатності, до того як визначено відповідність вимогам захисту довкілля;
- 15) для некомерційної льотної діяльності на окремих повітряних суднах нескладної конструкції або типах, для яких не може бути видано сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності.

(b) Ця глава визначає процедури для видання дозволів на виконання польотів та схвалення відповідних умов виконання польотів і встановлює права та обов'язки заявників на отримання та утримувачів цих дозволів і схваленень умов виконання польоту.

21.A.703. Прийнятність заявника

(a) Залежно від цілей польоту, зазначених у пункті 21.A.701(a), прийнятною особою як заявник на отримання дозволу на виконання польотів вважається організація розробника, організація виробника, експлуатант або організація з технічного обслуговування, за винятком дозволу на виконання